

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

BESLISSING

(BRUGEL-BESLISSING-20190918 – I18)

Betreffende de tariefsaldi gerapporteerd door de netbeheerder SIBELGA met betrekking tot het boekjaar 2018

Elektriciteit

Opgesteld op basis van artikel 9^{quinquies}, 20° van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en punt 5.2 van de beslissing 16 van BRUGEL van 1 september 2014 betreffende de tariefmethodologie elektriciteit

18 september 2019

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	3
1.1	Wettelijke grondslag.....	3
1.2	Historiek van de procedure.....	4
2	Volledigheid van de ontvangen stukken.....	5
3	Overeenstemming van de gerapporteerde gegevens.....	6
3.1	Overeenstemming van de cijfergegevens met het investeringsplan.....	6
3.2	Overeenstemming van de cijfergegevens met het ODV-verslag.....	9
4	Controle van de saldi.....	10
4.1	Follow-up van de beslissing betreffende de ex post controle 2017.....	11
4.2	Verbonden ondernemingen of ondernemingen met een deelnemingsverhouding.....	11
4.3	Geleverde inspanningen op het vlak van kostenbeheersing.....	11
4.4	De controle op de toepassing van de evolutie van het totaal inkomen.....	12
4.5	Evolutieparameters van de RAB en de berekening van het rendementspercentage van het gereguleerd actief.....	12
4.6	De controle van het redelijke karakter van de kosten.....	14
4.6.1	De door SIBELGA betaalde administratieve boetes.....	14
4.6.2	De schadevergoedingen voor afsluitingen.....	15
4.6.3	De 'jubilarisvoorziening'.....	16
4.6.4	Wagenpark.....	23
4.6.5	SMARTRIAS.....	24
4.6.6	Uitgaven voor projecten 2018.....	25
4.6.7	Activa van het 'Flexible Income Plan' (FIP).....	27
4.6.8	Aankopen onroerend goed 2018.....	28
4.7	Algemene voorstelling van de gerapporteerde saldi.....	29
4.7.1	Voorstelling van de beheersbare saldi 2018.....	29
4.7.2	Voorstelling van de niet-beheersbare saldi 2018.....	30
5	Evolutie van het tariefreguleringsfonds elektriciteit.....	31
6	Bestemming van het tarieffonds.....	32
7	Beslissingen.....	33
8	Algemeen voorbehoud.....	34
9	Beroep.....	34
10	Bijlage.....	35

I Inleiding

De regulatoire saldi worden bepaald als zijnde het vastgestelde verschil, voor elk van de jaren van de regulatoire periode, tussen enerzijds de geraamde kosten die zijn opgenomen in het goedgekeurde budget en de reële gerapporteerde kosten en anderzijds de geraamde inkomsten die zijn opgenomen in het goedgekeurde budget en de geregistreerde inkomsten.

Deze beslissing heeft betrekking op het boekjaar 2018.

I.1 Wettelijke grondslag

Artikel 9^{quinquies}, 20° van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna de 'elektriciteitsordonnantie') en artikel 10ter, 18° van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende wegensretributies inzake gas en elektriciteit en houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna de 'gasordonnantie'), bepalen het volgende:

“[...] het positieve of negatieve saldo tussen de kosten (inclusief de vergoeding bepaald in 9°) en de ontvangsten die jaarlijks opgelopen en geboekt zijn door de distributienetbeheerder tijdens een regulatoire periode, wordt elk jaar door de distributienetbeheerder op transparante en niet-discriminerende wijze berekend. Dat jaarlijkse saldo wordt gecontroleerd en gevalideerd door BRUGEL dat bepaalt volgens welke modaliteiten het wordt afgetrokken van of toegevoegd aan de kosten ten laste van de afnemers, of toegewezen wordt aan het boekhoudkundig resultaat van de distributienetbeheerder’.

Artikel 5.2 van de beslissing 16 van BRUGEL van 1 september 2014 betreffende de tariefmethodologie elektriciteit (hierna 'tariefmethodologie elektriciteit') en de beslissing 17 van BRUGEL van 1 september 2014 betreffende de tariefmethodologie gas (hierna 'tariefmethodologie gas') stelt ook:

‘BRUGEL controleert jaarlijks, per type saldo, de door de distributienetbeheerder gerapporteerde saldi en hun onderdelen met betrekking tot het voorbije exploitatiejaar en valideert het bedrag.

Dit document beantwoordt aan de verplichtingen opgelegd door de bovenvermelde bepalingen voor de regulatoire saldi 2018.

1.2 Historiek van de procedure

- In overeenstemming met punt 7.2 van de tariefmethodologie elektriciteit en haar equivalent voor gas heeft SIBELGA (hierna de '(distributie)netbeheerder' of DNB) aan BRUGEL op 15 maart 2019 de documenten van haar jaarverslag 2018 bezorgd.
- Deze documenten waren het voorwerp van een vergadering op 27 maart 2019 tijdens welke SIBELGA de markante feiten van het jaar 2018 gepresenteerd heeft.
- BRUGEL heeft op 25 april 2019, per aangetekende brief met ontvangstbewijs, een geheel van vragen en aanvragen voor bijkomende informatie bezorgd. In deze brief werd ook de mogelijkheid van een regeling van de voorziene modaliteiten voor de ontvangst van de antwoorden geformuleerd.
- In een brief van 9 mei heeft SIBELGA gevraagd eind juni 2019 te bepalen als uiterste datum voor de indiening van de antwoorden op de vragen van de ex post controle 2018.
- Op 2 juli 2019 heeft BRUGEL de verwachte antwoordelementen van SIBELGA ontvangen.
- Op 7 augustus 2019 stuurde BRUGEL een e-mail aan SIBELGA met de voornaamste thema's en een aantal vragen naar verduidelijking die aan bod moesten komen tijdens de vergadering van 12 augustus 2019.
- Op 12 augustus 2019 werd op de zetel van SIBELGA een vergadering georganiseerd om bepaalde antwoordelementen te detailleren of meer gedetailleerde uitleg te geven. Na deze vergadering werden verscheidene bijkomende vragen aan SIBELGA bezorgd.
- De antwoorden op deze vragen werden vóór 4 september 2019 ontvangen.
- De raad van bestuur van BRUGEL heeft het ontwerp van beslissing goedgekeurd op 18 september 2019.

2 Volledigheid van de ontvangen stukken

Punt 7.2 van de tariefmethodologie vermeldt alle documenten, verslagen en gegevens die aan BRUGEL moeten worden bezorgd om de saldi te kunnen valideren.

Alle documenten, verslagen en gegevens werden aan BRUGEL bezorgd per bezorger en tegen ontvangstbewijs, evenals op elektronische drager, en stemmen overeen met de voorschriften van de methodologie.

De ontvangen stukken zijn:

- De gegevens vereist door het in punt 7.1. van de methodologie gedefinieerde rapporteringsmodel, met inbegrip van:
 - a. De geconsolideerde jaarrekening van het boekjaar 2018;
 - b. De door de netbeheerder voor alle gereguleerde activiteiten bepaalde verschillen, zowel met betrekking tot het resultaat van het boekjaar als met betrekking tot de gecumuleerde saldi uit het verleden, met inbegrip van al hun bewijsdocumenten;
- De bijlagen van de in punt 7.1. van de methodologie gedefinieerde rapporteringsmodellen, met:
 - a. De resultatenrekeningen van de dochterondernemingen;
 - b. De berekening van de vennootschapsbelasting van de dochterondernemingen;
 - c. Een rapport over de bijkomende activiteiten;
 - d. Drie rapporten over de hoeveelheden en de euro's die in 2018 werden ontvangen uit de toepassing van niet-periodieke tarieven (elektriciteit, gas, gemengd);
 - e. Andere informatie, meer bepaald over de RAB.
- Het verslag van het auditcomité met betrekking tot 2018;
- De notulen van de verschillende raden van bestuur van SIBELGA die in 2018 hebben plaatsgevonden.

In het kader van het verzoek om bijkomende informatie heeft SIBELGA de volgende stukken aan BRUGEL bezorgd:

- Het verslag van de commissaris aan de Algemene vergadering voor het boekjaar 2018;
- De collectieve arbeidsovereenkomsten met betrekking tot de in het boekjaar 2018 toegekende niet-recurrente remuneratie;
- De andere informatie-elementen en bijlagen vermeld in de aanvraag tot bijkomende informatie die naar SIBELGA werd verstuurd.

BRUGEL merkt op dat SIBELGA over het algemeen genomen blijk geeft van transparantie en steeds de vragen van BRUGEL heeft beantwoord.

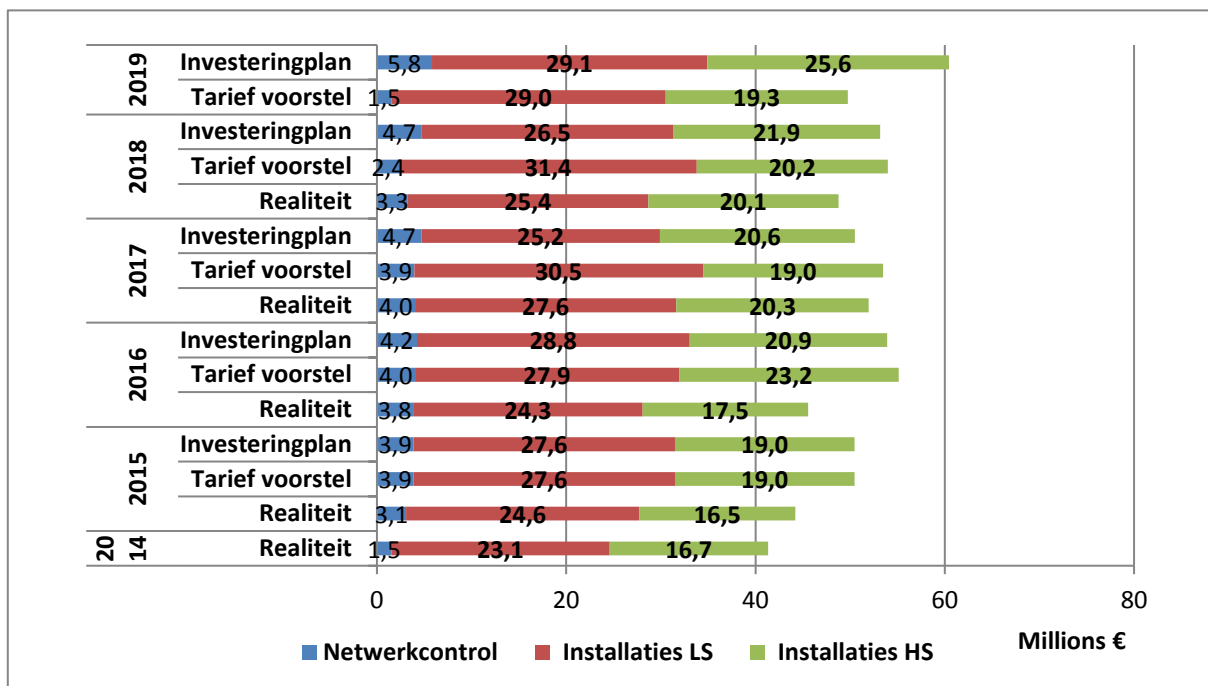
3 Overeenstemming van de gerapporteerde gegevens

3.1 Overeenstemming van de cijfergegevens met het investeringsplan¹

BRUGEL heeft de evolutie van de materiële vaste activa en de coherentie met de door SIBELGA gepresenteerde investeringsplannen gecontroleerd.

De antwoordelementen die SIBELGA tijdens de controle heeft verstrekt, stellen BRUGEL in staat de goede coherentie van de bezorgde gegevens te bevestigen.

De onderstaande grafiek toont voor elk investeringstype de verschillen tussen het tariefvoorstel, de investeringsplannen en de realiteit.

Figuur 1: Waargenomen verschillen tussen het initiële tariefvoorstel, de investeringsplannen en de realiteit²

In 2015 en 2016 lag de realiteit van de investeringen onder wat in het investeringsplan en het tariefvoorstel was voorzien. In 2017 zien we een omkering van de trend van de twee voorbije jaren: de realiteit van 2017 ligt boven de voorziening van het investeringsplan maar nog altijd onder de voorziening van het tariefvoorstel (de aangehaalde verschillen blijven evenwel gering). In 2018 lag de

¹ Investeringsplan bedoeld in artikel 12 van de *elektriciteitsordonnantie*

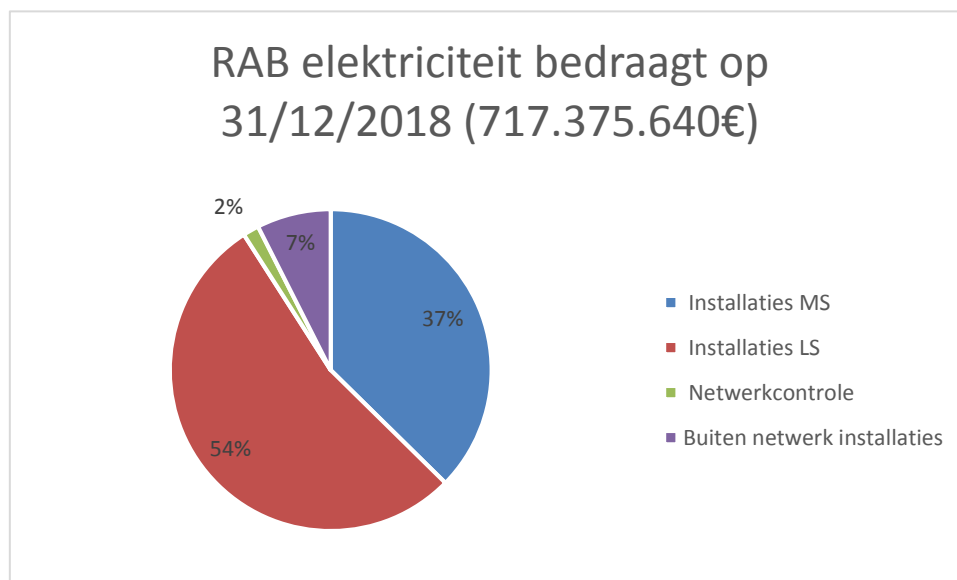
² Voor het jaar 2015 is het bedoelde investeringsplan dat voor de periode 2015-2019; voor 2016 is het dat voor de jaren 2016-2020 enzovoort.

realiteit van de investeringen opnieuw onder wat in het investeringsplan en het tariefvoorstel was voorzien. Het merendeel van de verschillen is te wijten aan:

- Minder investeringen in de elektronische LS-meters, door een vertraging in de implementatie van de slimme meters;
- Minder investeringen in de LS-aansluitingen door een lager aantal vervangen of overgedragen aftakkingen;

Tijdens deze controle werden eveneens vragen gesteld bij de investeringen en maatregelen die door de DNB werden genomen om de netverliezen op te vangen. In het bijzonder het belang voor de Brusselse verbruikers dat een deel van de verliezen worden geproduceerd door warmtekrachtkoppelingseenheden van de DNB³.

De RAB elektriciteit bedraagt op 31/12/2018 € 717.375.640 en is als volgt samengesteld:

Figuur 2: Ontleding van de RAB elektriciteit op 31/12/2018

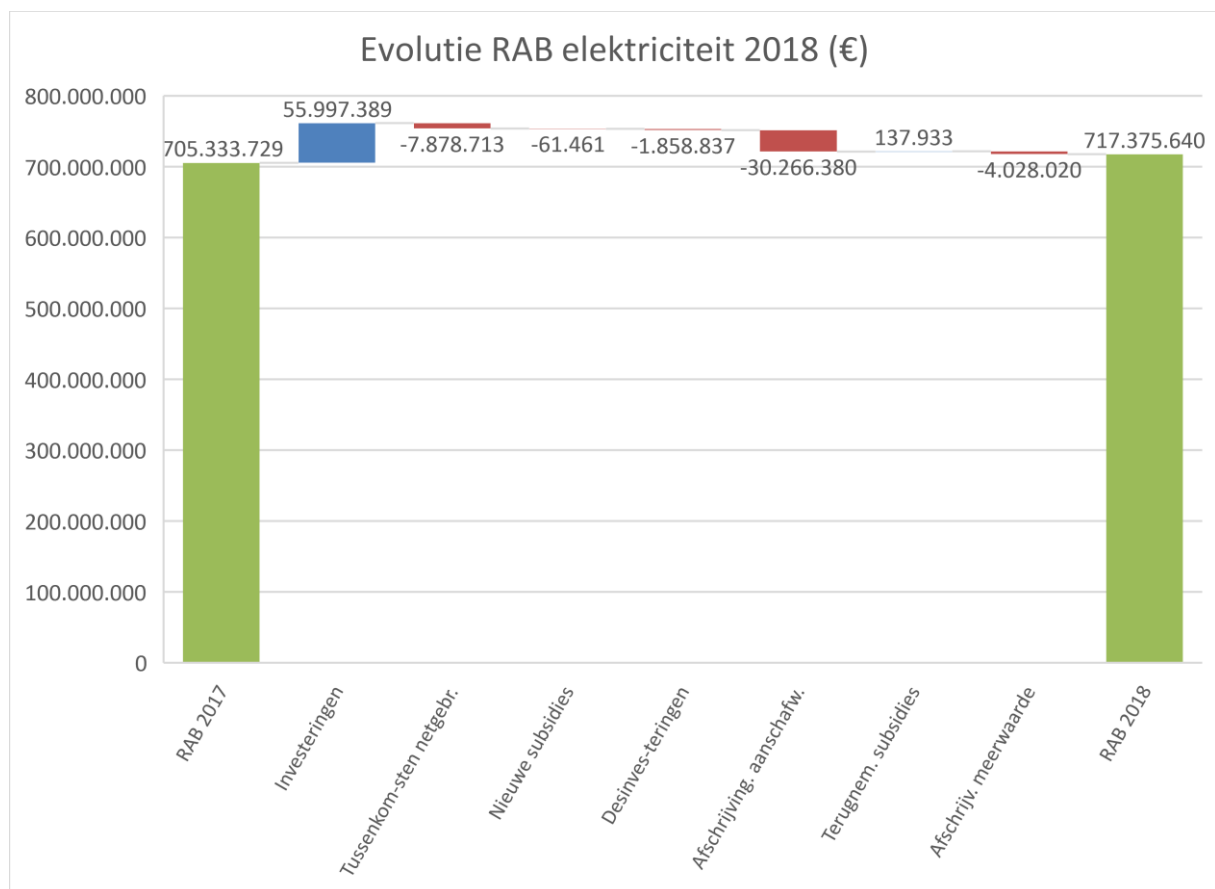
De RAB elektriciteit is dus voornamelijk, voor 54%, samengesteld uit laagspanningsinstallaties.

³ Art. 8 § 4 van de 'elektriciteitsordonnantie' bepaalt dat de distributienetbeheerder geen activiteiten mag aangaan i.v.m. elektriciteitsproductie, noch -levering indien het niet dient om de eigen behoeften te dekken, verliezen te dekken en het vervullen van de openbare dienstopdrachten en openbare dienstverplichtingen bedoeld in de artikelen 24 en 24bis en in Hoofdstuk IVbis van deze ordonnantie. BRUGEL zal in het kader van haar bevoegdheden de juridische conformiteit onderzoeken van dit artikel in het licht van de nieuwe bepalingen genomen op Europees niveau (Clean Energy Package).

Figuur 3 toont de evoluties van de RAB elektriciteit in de loop van het jaar 2018 per post. De investeringen vertegenwoordigen de belangrijkste stijging en de afschrijvingen (van de aankoopwaarde en de meerwaarde) de belangrijkste daling.

Merk op dat, naast de specifieke investeringen in het elektriciteitsnet, voor de analyse van de totale bedragen de investeringen buiten het net ('gemengd') moeten worden toegevoegd.

In 2018 steeg de waarde van de RAB elektriciteit met ongeveer 12 miljoen euro of 1,7%.

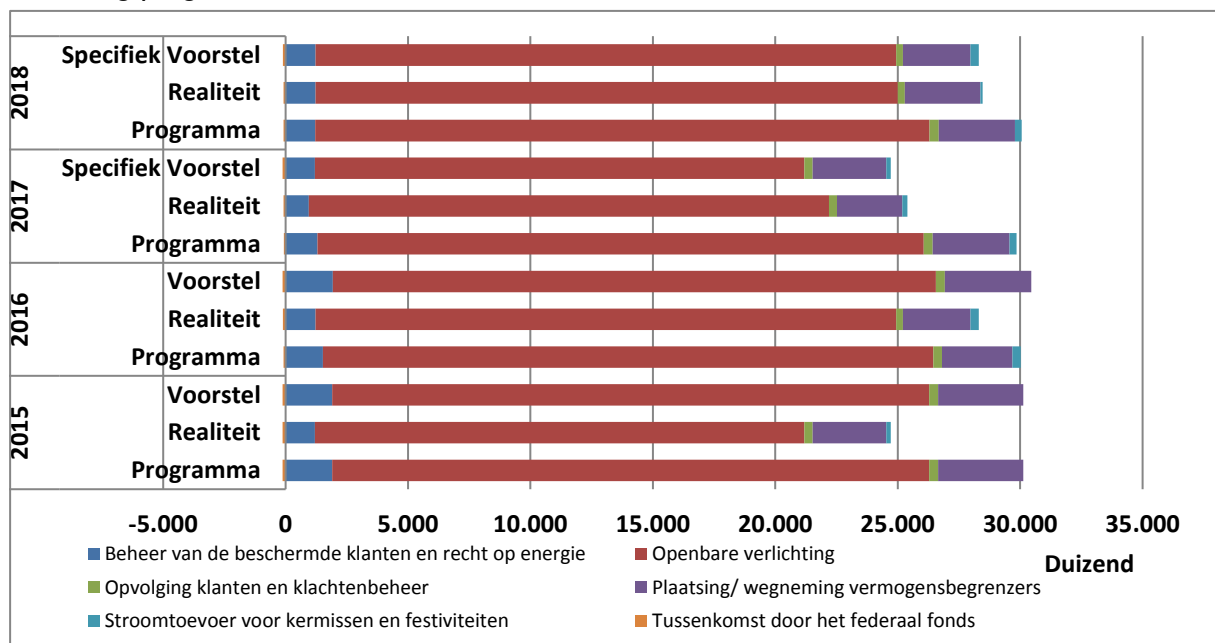
Figuur 3: Evolutie van de RAB elektriciteit in 2018

3.2 Overeenstemming van de cijfergegevens met het ODV-verslag⁴

BRUGEL heeft de bedragen gecontroleerd die zijn opgenomen in de door SIBELGA overgemaakte verslagen over de uitvoering van de openbare dienststopdrachten ten opzichte van de bedragen die zijn opgenomen in de *ex-post* verslagen. De antwoordelementen die SIBELGA tijdens de controle heeft verstrekt, stellen BRUGEL in staat de goede coherentie van de bezorgde gegevens te bevestigen.

Hier moet er aan worden herinnerd dat het specifieke voorstel 2018, na de in 2016⁵aangebrachte wijzigingen, op de realiteit van 2016 gebaseerd is. Het specifieke voorstel 2018 bedraagt € 28.195.328 voor deze post, wat overeenkomt met de realiteit van 2016. Deze wijziging was bedoeld om het verschil tussen het ODV-programma en de realiteit te compenseren. De kosten van de ODV zijn immers algemeen beschouwd lager dan de in het tariefvoorstel gebudgetteerde kosten. Deze wijziging beperkt de tariefsaldi en versterkt het verband tussen de distributietarieven en de kosten van de Openbare dienstverplichtingen.

De onderstaande grafiek toont voor elk kostentype de verschillen tussen het tariefvoorstel, de uitvoeringsprogramma's en de realiteit.

Figuur 4: Waargenomen verschillen tussen het initiële tariefvoorstel, de ODV-verslagen en de realiteit

⁴ Uitvoeringsprogramma voor de openbare dienststopdrachten bedoeld in artikel 25 van de elektriciteitsordonnantie.

⁵ Beslissing 20161110 – 39

Voor 2018 stellen we vast dat het specifieke voorstel erg dicht aanleunt tegen de realiteit. De impact op het saldo is daardoor zeer beperkt, wat de bedoeling was.

4 Controle van de saldi

De rapporteringsmodellen die aanvankelijk op 15/03/2019 werden ontvangen, werden onverwijld ingevuld door SIBELGA die hiervan op 01/04/2019 een nieuwe versie heeft gestuurd, aangezien bepaalde gegevens op 15/03 blijkbaar nog niet beschikbaar waren. Het antwoord op het verzoek om bijkomende informatie dat op 25/04/2019 aan SIBELGA werd bezorgd, bevat nog andere correcties.

SIBELGA heeft op 02/07/2019 de antwoordelementen bezorgd.

De controle-elementen hadden met name betrekking op:

- 1) De follow-up van de beslissingen over de vorige ex post controles;
- 2) De scheiding tussen de gereguleerde activiteiten, de niet-gereguleerde activiteiten en de andere activiteiten van SIBELGA, en de afwezigheid van kruissubsidiëring;
- 3) De geleverde inspanningen voor de kostenbeheersing;
- 4) De toepassing van de regels voor de evolutie van het totaal inkomen;
- 5) De berekening van de RAB en het rendementspercentage van het gereguleerd actief;
- 6) Het redelijke karakter van de kosten, met voor het boekjaar 2018 een bijzondere aandacht voor:
 - de elementen voor de analyse van het volgende tariefvoorstel;
 - de follow-up van de kosten van de informaticaprojecten, met inbegrip van het SMARTRIAS-project;
 - de follow-up van de elementen die recent in aanmerking zijn genomen in de RAB;
 - de follow-up van bepaalde thema's met betrekking tot de personeelskosten;
- 7) De verschillende gerapporteerde saldi:
 - - het saldo op de beheersbare kosten;
 - - het saldo op de billijke marge;
 - - het saldo dat resulteert uit de indexering van het budget van de beheersbare kosten;
 - - het saldo op het niveau van de afschrijvingen;
 - - het saldo op het niveau van de embedded costs⁶;
 - - het saldo op de verschillende toeslagen (belastingen, heffingen, bijdragen, ...), inclusief de analyse van de fiscale lasten;
 - - het saldo op de openbare dienstverplichtingen (hierna ODV genoemd);
 - - het saldo op de verkoopvolumes;

⁶ Financiële kosten

- - het saldo op de overdrachten en het gebruik van saldi;
- het saldo op de overige niet-beheersbare kosten, inclusief de coherente bestemming van de saldi;
- het saldo betreffende het gebruik van het transmissienet.

4.1 Follow-up van de beslissing betreffende de ex post controle 2017

In de rapporten over het boekjaar 2018 werd correct rekening gehouden met de verschillende verworpen elementen en andere correcties van de saldi van het boekjaar 2017.

4.2 Verbonden ondernemingen of ondernemingen met een deelnemingsverhouding

Er waren in 2018 geen wijzigingen te melden in de participaties in handen van SIBELGA. De participaties van SIBELGA op 1/1/2018 en op 31/12/2018 zijn de volgende:

- Brussels Network Operation (BNO): operationele dochteronderneming van SIBELGA (100% in handen van SIBELGA);
- ATRIAS (waarvan SIBELGA 16,67% van de aandelen bezit).

BRUGEL heeft de jaarrekeningen van de dochterondernemingen en de verslagen van de commissarissen-revisoren geanalyseerd en formuleert in dit stadium geen enkele bijzondere opmerking.

Anderzijds heeft BRUGEL bij haar controle het volgende geverifieerd:

- 1) De afwezigheid van kruissubsidiëring tussen de sectoren;
- 2) De afwezigheid van kruissubsidiëring tussen SIBELGA en haar dochterondernemingen;
- 3) De details van de niet-gereguleerde activiteiten. Op basis van de ontvangen informatie wordt geen enkele niet-gereguleerde activiteit gedekt door de distributietarieven.

Besluit: de door BRUGEL uitgevoerde controle heeft geen enkele aanwezigheid van kruissubsidiëring aan het licht gebracht.

4.3 Geleverde inspanningen op het vlak van kostenbeheersing

De tijdens de ex post controle 2016 en 2017 door SIBELGA aangehaalde elementen betreffende de inspanningen voor kostenbeheersing veranderen niet voor het jaar 2018.

SIBELGA moet inspanningen leveren in termen van kostenbeheersing om de kostprijs per eenheid van de getransporteerde energie zo laag mogelijk te houden terwijl het de opgelegde normen inzake de kwaliteit en de betrouwbaarheid van het distributienet eerbiedigt.

BRUGEL is het eens met het standpunt van SIBELGA dat het zeer moeilijk is uit te maken of de vastgestelde verschillen tussen de geraamde en de reële kosten het gevolg zijn van een onder-/overschatting van de begroting of van productiviteitswinst en efficiëntie. BRUGEL stelt evenwel, in het licht van de resultaten van de Incentive Regulation op de beheersbare kosten en de saldi op niet-beheersbare kosten, dat de begroting sinds het begin van de tariefperiode zelden worden behaald. Afhankelijk van het perspectief van waaruit men dit bekijkt, kan dit resultaat zowel door een kostenbeheersing van de DNB als door een (beheersbare of niet-beheersbare) structureel overschatte begroting, worden verklaard.

Op het niveau van de investeringen heeft SIBELGA de verschillen tussen de IP en de werkelijkheid voldoende gerechtvaardigd.

Wat de IT-lasten betreft, heeft BRUGEL een grondige analyse gemaakt van de lopende informaticaprojecten, om zich ervan te verzekeren dat SIBELGA ze beheerst.

SIBELGA heeft volledig transparant geantwoord op de verschillende vragen die BRUGEL over de uitgaven voor deze projecten heeft gesteld.

4.4 De controle op de toepassing van de evolutie van het totaal inkomen

BRUGEL heeft de controle uitgevoerd met naleving van de evolutieregels van het totaal inkomen zoals voorgeschreven in punt 6.2.2 van de tariefmethodologie. De controle bestond voornamelijk in een verificatie van de correcte toepassing van het indexeringsmechanisme voor de beheersbare kosten.

BRUGEL heeft geen enkele significante tekortkoming vastgesteld ten opzichte van deze verificaties.

4.5 Evolutiveparameters van de RAB⁷ en de berekening van het rendementspercentage van het gereguleerd actief

De distributienetbeheerder heeft de waarde van de RAB correct volgens de tariefmethodologie berekend.

De beslissing van BRUGEL van 11/10/2016⁸ om de berekening van het rendementspercentage toe te passen op de waarde van het gereguleerd actief had voor het eerst gevolgen in het boekjaar 2017, en opnieuw in 2018. Ter herinnering, men bepaalt een minimum en een maximum met betrekking tot de risicovrije rente die in aanmerking worden genomen in de berekening van het op het gereguleerd actief toe te passen rendementspercentage⁹.

De gemiddelde risicovrije OLO-rente op 10 jaar voor 2018 werd berekend op basis van de dagelijkse gegevens gepubliceerd door de Nationale Bank. Het gemiddelde berekende rendementspercentage

⁷ Regulated Asset Base

⁸ Beslissing 20161110-40 voor gas, 20161110-39 voor elektriciteit

⁹ Men heeft een minimumdrempel van 2,2% en een maximumdrempel van 5,2% bepaald.

bedroeg 0,81% voor 2018. Aangezien dit percentage lager is dan het minimum van 2,2%, werd het minimum opgenomen in het door SIBELGA bezorgde rapport.

De andere parameters van de formule voor de billijke marge werden correct toegepast.

De factor S bedroeg 72,91% in 2018 tegenover 74,56% in 2017.

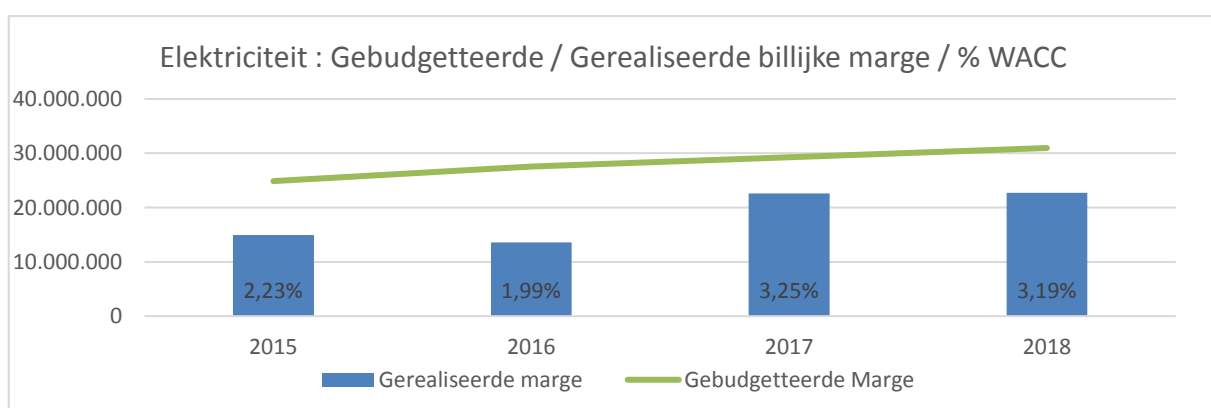
Het totale bedrag van de billijke marge elektriciteit dat door BRUGEL wordt goedgekeurd, bedraagt € 22.714.851 voor 2018, tegenover € 22.581.376 voor 2017.

	2015	2016	2017	2018
<i>Bedragen in euro</i>	Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd
Bètafactor	0,7	0,7	0,7	0,7
Risicopremie (%)	4,5	4,5	4,5	4,5
Risicovrije rente (OLO) (%)	0,86%	0,49%	2,2%	2,2%
Totaal rendement ('WACC')	2,23%	1,99%	3,25%	3,19%
Winstmarge	14.953.624	13.564.548	22.581.376	22.714.851

Figuur 5: Berekeningsparameters voor de billijke marge

Aangezien de gerealiseerde billijke marge lager is dan het budget van het tariefvoorstel, bedraagt het saldo met betrekking tot de billijke marge 'elektriciteit' € -8.248.946 voor 2018. Dit bedrag wordt volledig in het reguleringsfonds 'elektriciteit' gestort (zie punt 4.7).

Net als voorheen is het hoge saldo op de billijke marge het gevolg van de lage OLO-rente. Dit effect wordt echter beperkt sinds de toepassing van een minimumdrempel.

Figuur 6: Gerealiseerde, gebudgetteerde billijke marge en percentage van het WACC-rendement¹⁰

¹⁰ Weighted average cost of capital ('gewogen gemiddelde kosten van het vermogen', niet te verwarren met het vergoedingspercentage voor eigen vermogen dat 4,38% bedraagt in 2018).

4.6 De controle van het redelijke karakter van de kosten

In overeenstemming met de tariefmethodologie mogen de beheersbare en niet-beheersbare kosten (en kostenverminderingen) slechts *ex post* in de tarieven worden verrekend voor zover BRUGEL ze niet heeft verworpen vanwege hun onredelijke of niet-noodzakelijke karakter voor, in het algemeen, de goede uitvoering van de taken die de geldende wetgeving of reglementering de distributienetbeheerder oplegt en, in het bijzonder, het behoud of de verbetering van de veiligheid, de efficiëntie en de betrouwbaarheid van het net of de kwaliteit van de dienstverlening aan de klanten.

Het onredelijke of onnodige karakter van bepaalde kosten, dat hun verwerping rechtvaardigt, dient uitdrukkelijk gemotiveerd te worden. Onverminderd de tariefmethodologie van BRUGEL kunnen de elementen van het totaal inkomen die niet aan een van de volgende voorwaarden voldoen, als onredelijk of niet noodzakelijk worden beschouwd:

- Ze dragen effectief bij aan de goede uitvoering van de wettelijke en reglementaire verplichtingen van de distributienetbeheerder en, in het bijzonder, het behoud of de verbetering van de veiligheid, de efficiëntie en de betrouwbaarheid van het net of de kwaliteit van de dienstverlening aan de klanten;
- Ze leven de berekeningsregels, methoden, besluiten en beslissingen na die door de wetgeving, de reglementering, de rechtspraak of BRUGEL worden opgelegd;
- Ze zijn voldoende verantwoord rekening houdende met het algemeen belang.

BRUGEL heeft aan de hand van de gedetailleerde analyse van de kosten van SIBELGA voor het boekjaar 2018 vastgesteld dat bepaalde elementen niet in overeenstemming zijn met de tariefmethodologie of met andere reglementaire bepalingen.

Daarom en in samenhang met de conclusies van de *ex post* controles van de voorgaande boekjaren heeft de raad van bestuur van BRUGEL in haar vergadering van 18 september 2019 beslist om bepaalde kosten als onredelijk te beoordelen. Deze onredelijke kosten zijn deels dezelfde als in 2017 en BRUGEL stelt vast dat SIBELGA in 2018 identieke kosten heeft ingediend als degene die voordien al verworpen waren. BRUGEL verwerpt bijgevolg de volgende kosten:

4.6.1 De door SIBELGA betaalde administratieve boetes.

De reden voor de verwerping van deze kosten is dat ze als onredelijk worden beschouwd omdat ze niet effectief bijdragen aan de goede uitvoering van de geldende wettelijke en reglementaire verplichtingen van de distributienetbeheerder en, in het bijzonder, het behoud of de verbetering van de veiligheid, de doeltreffendheid en de betrouwbaarheid van het net of de kwaliteit van de dienstverlening aan de klanten, door het feit dat deze kosten het gevolg zijn van een manifest foutieve uitvoering, of gepaard gaan met een verspilling van middelen en men ze had kunnen verwerpen.

Daarnaast stelt BRUGEL vast dat de bedragen voor deze administratieve boetes sterk gestegen zijn tegenover 2017 (zie figuur 8). Deze stijging is voornamelijk toe te schrijven aan specifieke werken waarvoor de vergunningsaanvraagprocedure niet naar behoren werd uitgevoerd, wat geleid heeft tot verschillende boetes van de administratieve overheid voor een totaal bedrag van ongeveer € 30.000.

4.6.2 De schadevergoedingen voor afsluitingen

Punten 2 en 16 van artikel 9quinquies van de elektriciteitsordonnantie stellen dat:

'[...] 2° de tariefmethodologie moet toelaten het geheel van de kosten op efficiënte wijze te dekken die noodzakelijk of doeltreffend zijn voor de uitvoering van de wettelijke of reglementaire verplichtingen die op de netbeheerder rusten alsook voor de uitoefening van zijn activiteiten; [...]

16° de tarieven moedigen de distributienetbeheerder aan om de prestaties te verbeteren, de integratie van de markt en de bevoorradingszekerheid te bevorderen alsook aan onderzoek en ontwikkeling te doen die nodig zijn voor zijn activiteiten door onder anderen met zijn investeringsplannen en met de criteria van energie-efficiëntie rekening te houden;'

Uit het voorgaande blijkt dat de tarieven de doeltreffende kosten van de DNB moeten dekken om hem aan te zetten tot de prestaties.

Hoofdstuk VIIIbis van de elektriciteitsordonnantie voorziet in een schadevergoedingsregeling voor de eindafnemers.

Wat betreft de artikelen 32ter en 32quinquies van de elektriciteitsordonnantie: deze artikelen voorzien een schadevergoeding voor elke onderbreking of niet-conformiteit van de levering, in geval de DNB een fout heeft begaan.

BRUGEL besluit bijgevolg dat de op basis van deze artikels toegekende schadevergoedingen verworpen dienen te worden op grond van de volgende redenen:

- De kosten als gevolg van fouten die de DNB heeft begaan, vormen geen noodzakelijke en doeltreffende kost voor de uitvoering van deze opdrachten en mogen dus niet door de tarieven worden gedekt,
- De dekking van kosten als gevolg van fouten die de DNB heeft begaan, helpt de DNB niet zijn prestaties te verbeteren. De systematische dekking door de tarieven zou de DNB immers onvoldoende kunnen aansporen om zijn net beter te beheren en het aantal storingen te verminderen.

De bedragen van de voornoemde verworpen kosten zijn als volgt verdeeld:

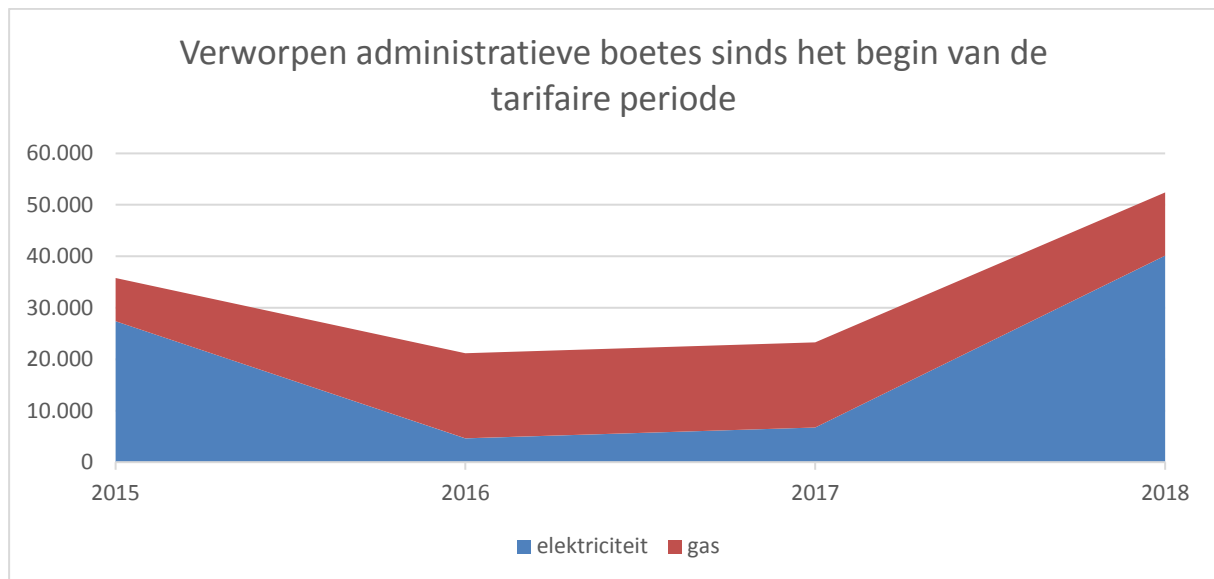
Kosten	Elektriciteit	Gas	Totaal
Verwerping van administratieve boetes	€ 40.132,50	€ 12.282,50	€ 52.415,00
Verwerping van nalatigheidsintresten	€ 0	€ 0	€ 0
Verwerping van schadevergoedingen voor afsluitingen	€ 23.091,82	€ 667,97	€ 23.759,79
Totaal	€ 63.224,32	€ 12.950,47	€ 76.174,79

Figuur 7: Details van de verworpen kosten

BRUGEL stelt vast dat SIBELGA in 2018 geen nalatigheidsintresten heeft betaald. Deze kosten werden verworpen in 2016 en 2017, en zullen in de toekomst verder worden gevolgd. BRUGEL stelt eveneens

vast dat de schadevergoedingen voor afsluitingen sterk gedaald zijn tussen 2017 en 2018 (-50%). Deze daling volstond echter niet om de sterke stijging van de administratieve boetes te compenseren¹¹.

Het totaal te verwerpen bedrag voor de administratieve boetes, de nalatigheidsintresten en de schadevergoedingen voor afsluitingen bedraagt € 76.174,79 of een stijging met 8% tegenover 2017 (€ 70.561,80).

Figuur 8: evolutie van de bedragen van verworpen administratieve boetes sinds 2015

Daarnaast werd bijzondere aandacht besteed aan andere kostencategorieën die evenwel niet gedeeltelijk of volledig werden verworpen voor het boekjaar 2018, maar toch opmerkingen hebben uitgelokt die kunnen leiden tot de invoering van bepaalde aanpassingen/herclassificaties. De belangrijkste aandachtspunten worden hieronder weergegeven.

4.6.3 De 'jubilarisvoorziening'

Uit de bestanden van SIBELGA van 15 maart is gebleken dat er in 2018 een nieuwe voorziening (voor een bedrag van € 7.173.723) in het leven is geroepen met de naam 'jubilarisvoorziening'.

4.6.3.1 Beschrijving van de jubilarispremies

Tijdens de vergadering van 27 maart en in het antwoord op de vragen die BRUGEL op 2 juli ontving heeft SIBELGA bijkomende informatie over dit onderwerp verstrekt, die hierna wordt samengevat.

Volgens de statuten van de werknemers van SIBELGA, die tot het Paritair Comité (PC) 326 behoren, moeten hen tijdens hun loopbaan diverse premies worden uitbetaald. Deze premies zijn gebaseerd op de anciënniteit in de sector:

¹¹ BRUGEL rekent op de beslissing van de administratieve overheid die de betreffende boete heeft opgelegd.

- 25, 30, 35 en 40 jaar anciënniteit voor de oude arbeidsvoorwaarden;
- 25, 30 en 35 jaar anciënniteit voor de nieuwe arbeidsvoorwaarden;

Bij vertrek vanaf 20 jaar anciënniteit ontvangen de werknemers trouwens een gedeelte van de premies die hen zouden worden toegekend als ze in dienst waren gebleven tot hun volgende jubileum.

In 2018 ontvingen 41 werknemers van SIBELGA jubilarispremies voor een bedrag van € 383.727,85, waarbij de totale kosten voor SIBELGA € 745.820,41 bedroegen¹². Tabel 9 schetst een overzicht van de toegekende bedragen.

Reden	# uitbetaalde premies in 2018	Mediaan van de ontvangen premies (nettobedragen - €)	Gemiddelde van de ontvangen bedragen (nettobedragen - €)	Gemiddelde van de totale kosten voor SIBELGA (€)
Anciënniteit en vertrek	41	10.280	9.359	18.191

Figuur 9: Overzicht van de door SIBELGA betaalde premies in 2018

De vraag omtrent de redelijkheid van deze bedragen werd gesteld. Deze kosten mogen weliswaar beheersbaar zijn, hun impact op de distributietarieven van het vergoedingsniveau van de werknemers van SIBELGA is niet te verwaarlozen¹³.

Deze jubilarispremies worden bepaald door sectorale overeenkomsten (waarvan BRUGEL een exemplaar heeft ontvangen) die werden onderhandeld volgens een paritaire procedure tussen de vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers (vakbonden). De redelijkheid van dit vergoedingsaspect van de werknemers van SIBELGA lijkt dus niet tot de bevoegdheid van BRUGEL te behoren. Daarom wordt een verwerping van de kosten van de jubilarispremies momenteel niet overwogen.

BRUGEL zet evenwel vraagtekens bij de relevantie van het onderhandelingsmodel dat van toepassing is op de elektriciteits- en gasector: door het feit dat gereguleerde (monopolistische) en niet-gereguleerde bedrijven op één lijn worden gesteld ten overstaan van de vakbondsafgevaardigden (en bijgevolg onderworpen zijn aan hetzelfde sociaal statuut) kan er geen rekening worden gehouden met hun specifieke eigenheid. Zelfs als de gevolgen van mislukte onderhandelingen dezelfde zijn voor zowel gereguleerde als niet-gereguleerde bedrijven¹⁴ zet de dekking door de gereguleerde tarieven van de personeelskosten die uit deze onderhandelingen voortvloeien, de werkgeversafgevaardigden van deze bedrijven onvoldoende aan tot loonkostmatiging.

BRUGEL moet bijgevolg vaststellen dat punt 1.b van bijlage 2 van de tariefmethodologie 2015-2019, dat bepaalt dat 'Elementen die louter het gevolg zijn van vrijwillige afspraken van de DNB binnen verenigingen

¹² Het verschil tussen het bedrag dat aan de werknemers werd uitgekeerd en de kostprijs voor de werkgever schuilt in de diverse kosten en taksen.

¹³ Ter herinnering, in 2016 werd € 58 miljoen opgenomen uit de reguleringsfondsen 'electriciteit' en 'gas' om te voldoen aan de verbintenissen van SIBELGA ten aanzien van haar werknemers.

¹⁴ Stakingsacties bijvoorbeeld.

die al dan niet onderworpen zijn aan de Belgische wetgeving en waarover BRUGEL niet werd geraadpleegd, worden in principe als niet noodzakelijk beschouwd voor de veiligheid, efficiëntie en betrouwbaarheid van het net.’ niet van toepassing kan zijn op sectorale onderhandelingen.

4.6.3.2 Boekhoudkundige context

De boekhoudkundige gevolgen van deze voorziening voor 2018 moet worden bekeken in het licht van een bredere evolutie van de beheersbare kosten van SIBELGA in 2018.

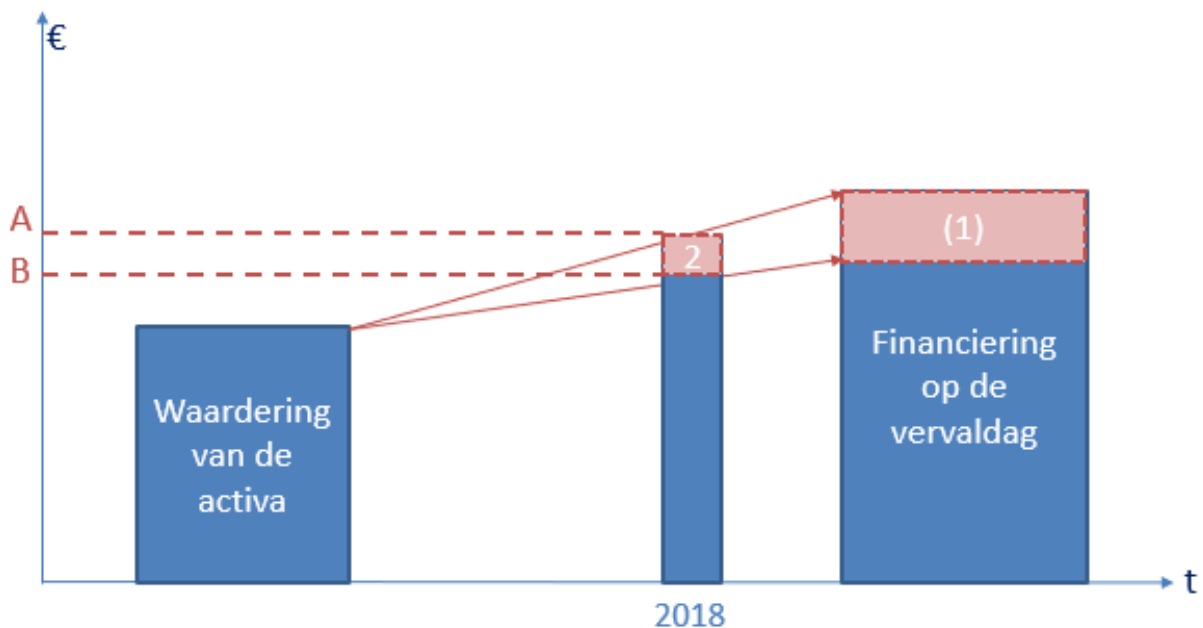
Meer bepaald de wet van 18 december 2015¹⁵ tot waarborging van de duurzaamheid en het sociale karakter van de aanvullende pensioenen en tot versterking van het aanvullende karakter ten opzichte van de rustpensioenen, weerspiegelt de wens van de regering om het vervroegde pensioen te ontmoedigen. Deze wet verbiedt nadrukkelijk om in een pensioenregeling bepalingen op te nemen die bedoeld zijn om een vervroegd rustpensioen aan te moedigen.

De pensioenregeling van SIBELGA voorzag evenwel in de mogelijkheid voor een werknemer van SIBELGA om vanaf 60 jaar 100% van zijn aanvullend pensioen te ontvangen. De afschaffing van deze bepaling door de wetgever heeft geleid tot een daling van de patronale premies voor buitenwettelijke verzekeringen. Deze maatregel verbood immers de premievrijstelling voor de jaren tussen 60 en 65 jaar van de begunstigden van een groepsverzekering. Dit heeft het financieringsniveau op de vervalddag van deze fondsen verbeterd en de financieringsbehoefte verlaagd, zoals aangetoond in figuur 10 [zie (1)]. Bovendien behaalde de financiering van het Elgabel¹⁶-pensioenfonds van het type ‘te bereiken doel’ in 2018 een voldoende hoog niveau, wat resulteerde in een verlaging van de in 2018 betaalde premies.

De kosten voor buitenwettelijke verzekeringen zijn in 2018 aanzienlijk gedaald (van A naar B in figuur 10). Merk op dat, sinds de inwerkingtreding van de wet op 1 januari 2016, de premies van het jaar 2016 en 2017 (ook al liggen ze lager dan de prognoses) gediend hebben om de achterstand in de financiering van deze fondsen ‘in te halen’.

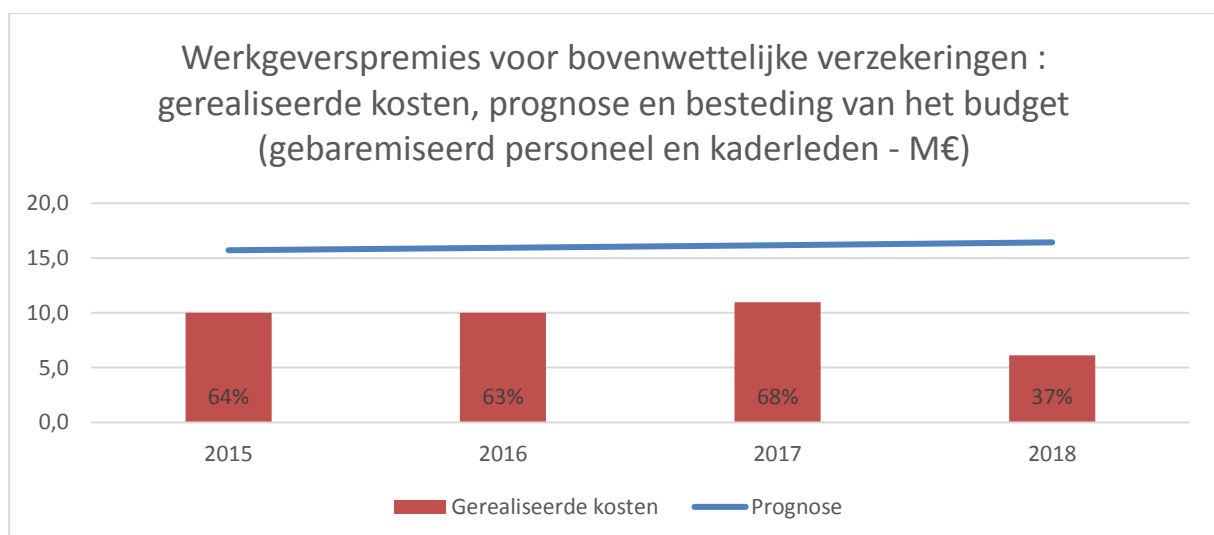
¹⁵ B.S., 24/12/2015.

¹⁶ Pensioenfonds ‘te bereiken doel’, het grootste pensioenfonds van SIBELGA.

Figuur 10: Illustratie van de daling van de post 'Patronale premies voor buitenwettelijke verzekeringen'

Figuur 11 schetst de evolutie van de werkelijke uitgaven voor patronale premies voor buitenwettelijke verzekeringen ten opzichte van de prognoses. Het is duidelijk dat het tariefbudget van deze uitgave zeer ruim is voor de periode 2015 tot 2018 en dat het gebruik van het budget slechts 68% bedroeg in 2017 en in 2018 terugviel tot 37% ten gevolge van de hierboven beschreven veranderingen.

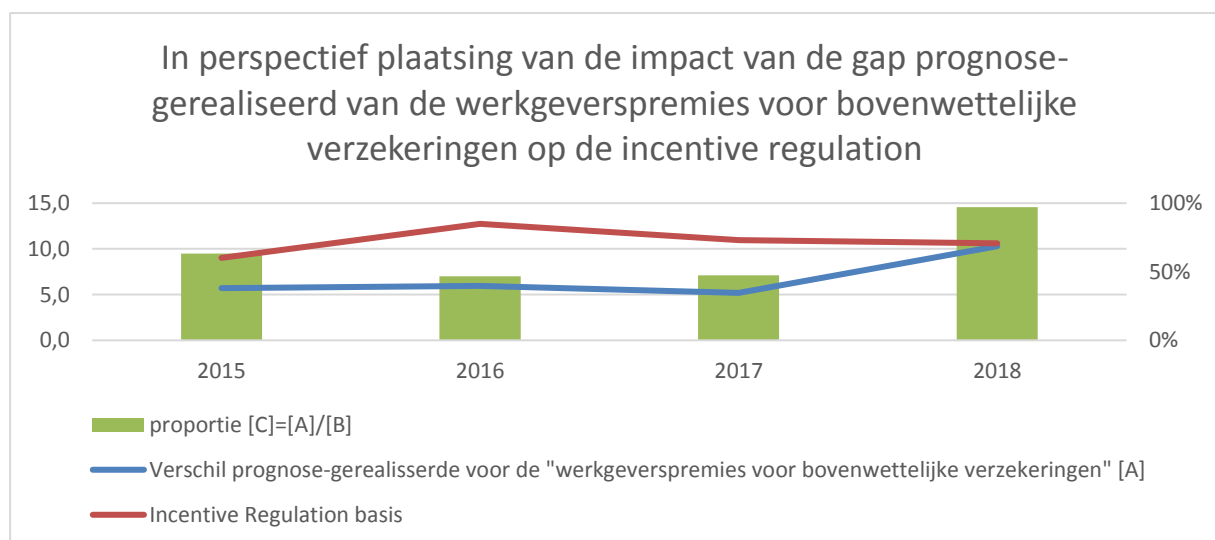
Figuur 11: Patronale bijdragen voor buitenwettelijke verzekeringen: gerealiseerde kosten, prognoses en besteding van het budget (gebaremiseerd leidinggevend personeel - M€)

Uit de vergelijking van de verschillen tussen de gerealiseerde kosten en het budget blijkt dat dit verschil op zich het merendeel van de bedragen die door de Incentive Regulation worden beoogd, verklaart. Ter herinnering, de Incentive Regulation is een mechanisme dat in de tariefmethodologie 2015-2019

werd ingevoerd en de DNB moet aanzetten om zijn beheersbare kosten te matigen¹⁷. Als de DNB op basis van dit mechanisme en bij wijze van voorbeeld slechts 90% van zijn budget aanwendt voor beheersbare kosten, wordt het resterende 10% (gefinancierd door de tarieven) gelijk verdeeld tussen de DNB enerzijds en de reguleringsfondsen anderzijds¹⁸.

Figuur 12 hieronder toont aan dat het verschil voor het jaar 2018 tussen de gerealiseerde kosten en het budget voor de enige post 'Patronale premies voor buitenwettelijke verzekeringen' voor 97% verantwoordelijk is voor het verschil tussen de realiteit en het budget van de beheersbare kosten dat als basis dient voor de Incentive Regulation¹⁹. Dit aandeel bedraagt 63% voor 2015 en 47% voor 2016 en 2017, wat reeds aanzienlijk is.

Het aandeel van 97% is opmerkelijk en BRUGEL betreurt dat alleen al dit verschil de DNB demotiveert om zijn efficiëntie te verbeteren op alle overige posten die deel uitmaken van de beheersbare kosten. Een van de nadelen van het Incentive Regulation mechanisme zoals het momenteel wordt toegepast, is inderdaad dat het de DNB niet aanzet om minder dan 90% van zijn beschikbaar budget te gebruiken, ook al zou dat mogelijk zijn.

Figuur 12: Verband tussen de tarifaire overschatting van de post 'Patronale premies voor buitenwettelijke verzekeringen' en de Incentive Regulation

¹⁷ Het mechanisme van de Incentive Regulation werd gewijzigd door de beslissing betreffende de ex post controle 2016 die de tunnel heeft opgetrokken van 5% tot 10%.

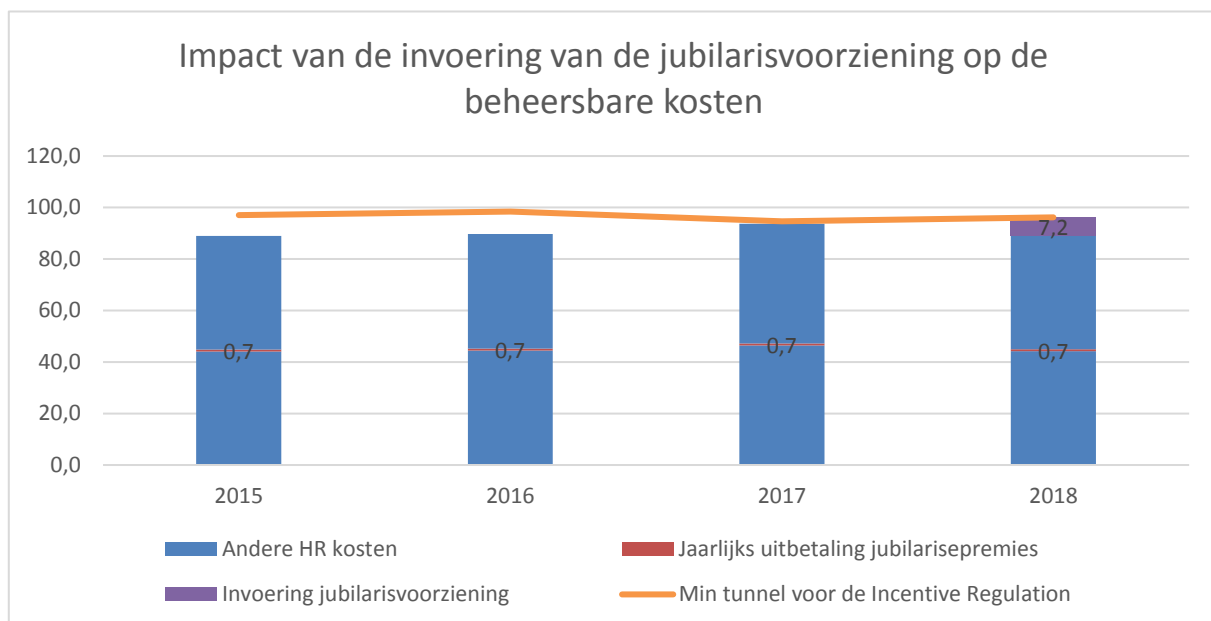
¹⁸ Als de over- of onderbenutting van het budget 90% of 110% overschrijdt, wordt deze overschrijding uitbetaald of ten laste genomen door de reguleringsfondsen.

¹⁹ De Incentive Regulation bestaat in feite uit twee luiken: een voor elektriciteit en een voor gas. Aangezien de gegevens met betrekking tot de patronale premies voor buitenwettelijke verzekeringen in de rapporteringsmodellen echter alleen beschikbaar zijn voor de twee energiesoorten samen, is het relevant om de gecumuleerde bedragen te gebruiken voor de vergelijking tussen het budget en de gerealiseerde kosten.

4.6.3.3 Samenstelling van de voorziening voor 'jubilarispremies'

In 2018 werd in deze specifieke context de 'jubilarisvoorziening' in het leven geroepen met een stijging van de beheersbare kosten van SIBELGA tot gevolg. SIBELGA liet BRUGEL weten dat een aanbeveling van de nieuwe auditor van BNO aan de basis ligt van deze voorziening²⁰. BRUGEL heeft een schriftelijke kopie van deze aanbeveling opgevraagd, die dateert van 21 mei 2019. BRUGEL stelt vast dat regulatoire uitwerking van deze voorziening in de rekeningen van BNO (operationele dochtermaatschappij van SIBELGA) en volledig doorberekend in de rekeningen van SIBELGA, geenszins in aanmerking werd genomen door de auditor van BNO.

Figuur 13²¹ laat zien hoe die nieuwe voorziening de beheersbare kosten van SIBELGA op een verantwoorde wijze doet stijgen tot het minimum van de door de Incentive Regulation voorziene tunnel. Als men tot 2017 de procedure van de vorige jaren had gebruikt en als deze voorziening door SIBELGA niet was opgebouwd in 2018, dan zou nagenoeg de volledige € 7,1 miljoen naar de reguleringsfondsen zijn gevloeid ten gunste van alle Brusselse verbruikers (althans als de premies zouden betaald zijn zoals voorheen).

Figuur 13: Impact van de invoering van de jubilarisvoorziening op de beheersbare kosten

4.6.3.4 Conclusies en aanbevelingen van BRUGEL

In het licht van de hierna beschreven ontwikkelingen besliste BRUGEL om de samenstelling van de jubilarisvoorziening zoals door SIBELGA voorgesteld in 2018 niet te verwerpen.

²⁰ Tussen 2017 en 2018 vond een auditorwissel plaats bij BNO.

²¹ Figuur 13 gebruikt het bedrag van € 745K dat door SIBELGA in 2018 werd uitbetaald voor de jubilarispremies als raming voor de jaren 2015 tot 2017. Merk op dat de tunnel van de Incentive Regulation in 2015 5% bedroeg en vanaf 2017 10%.

De denkoefening die tot deze beslissing heeft geleid, gebeurde op tegenspraak met afweging van de argumenten pro en contra verwerping. Deze argumenten worden hierna uiteengezet:

1. De distributietarieven zoals gevalideerd in het tariefvoorstel 2015-2019 dekten de kosten voor de betaling van de jubilarispremies overeenkomstig de methode uit 2015, 2016 en 2017. In die jaren werden de premies vastgelegd bij het jubileum. De samenstelling van de jubilarisvoorziening resulteerde in 2018 in een dubbele subsidiëring voor het jaar 2018 en 2019 die niet toelaatbaar is:
 1. De distributietarieven dekken een totaal inkomen dat de betaling van de jubilarispremies omvat op het moment van hun vastlegging (eerste dekking van de kosten door de tarieven);
 2. De jubilarisvoorziening zorgt tot 2018 voor een kunstmatige stijging van het totaal inkomen van de in verhouding geaccumuleerde bedragen (tweede dekking – dubbele subsidiëring).
 2. De methodologie 2015-2019 bepaalt in punt 3.1.2 de dekking door het totaal inkomen van de *'kosten (met inbegrip van de bewegingen op overeenstemmende provisierekeningen) van bezoldigingen, sociale lasten, met inbegrip van alle bijdragen voorzien in de wet, en alle in het kader van pensioenfondsen en groepsverzekeringen betaalde lasten, vanaf het ogenblik waarop het personeelslid in dienst trad bij de DNB of van een van zijn dochterondernemingen die een gereguleerde activiteit van distributienetbeheer hebben waarop hij een beroep doet.'* Volgens de methodologie moeten er geen nieuwe voorzieningen worden aangelegd.
 3. De komst van een nieuwe auditor in een dochteronderneming kan een boekhoudkundige wijziging waarbij de Brusselse afnemers een dotatie wordt ontnomen van € 7,1 miljoen aan reguleringsfondsen, niet rechtvaardigen. Als een methodologische wijziging zich zou opdringen die leidt tot een nieuwe voorziening, moet dit gelijktijdig met de invoering van de nieuwe distributietarieven gebeuren. Door deze gelijktijdigheid zouden de distributietarieven kunnen worden afgestemd op de bestaande boekhoudkundige praktijken bij de DNB.
 4. Punten 2 en 16 van artikel 9^{quinquies} van de elektriciteitsordonnantie stellen dat:

'[...] 2° de tariefmethodologie moet toelaten het geheel van de kosten op efficiënte wijze te dekken die noodzakelijk of doeltreffend zijn voor de uitvoering van de wettelijke of reglementaire verplichtingen die op de netbeheerder rusten alsook voor de uitoefening van zijn activiteiten; [...]

16° de tarieven moedigen de distributienetbeheerder aan om de prestaties te verbeteren, de integratie van de markt en de bevoorradingszekerheid te bevorderen alsook aan onderzoek en ontwikkeling te doen die nodig zijn voor zijn activiteiten door onder anderen met zijn investeringsplannen en met de criteria van energie-efficiëntie rekening te houden;'
- Uit het voorgaande blijkt dat de tarieven de doeltreffende kosten van de DNB moeten dekken om hem aan te zetten tot de prestaties. Uit punt 4.6.3.2 hierna blijkt dat de impact van de jubilarisvoorziening op de Incentive Regulation de DNB niet heeft aangezet om zijn prestaties te verbeteren.

5. De beheersbare kosten die gedekt worden door deze voorziening kunnen als redelijk worden beschouwd aangezien ze voortspruiten uit de sectorale onderhandelingen. Deze voorziening zal bovendien voor een daling zorgen van de toekomstige beheersbare kosten en zal binnen de analyseperimeter van BRUGEL blijven. De regulator zal niet nalaten om jaarlijks de evolutie van deze voorziening tot in de kleinste details te onderzoeken.
6. De beheersbare kosten van het jaar 2018 liggen onder de drempel van de beheersbare kosten zoals bepaald in de toepasselijke tariefmethodologie.
7. BRUGEL meent dat de samenhang tussen de algemene en gereguleerde boekhoudingen een belangrijk principe is waarop de regulator zich kan baseren om goede praktijken op het vlak van prudentieel risicobeheer, betrouwbaarheid van de rekeningen, beheer als goede huisvader enz. te onderzoeken. In dit opzicht lijkt het niet wenselijk om de niet-naleving van een aanbeveling van een auditor van BNO op de leggen, ook al houdt deze aanbeveling geen rekening met het gereguleerde karakter van SIBELGA.

Om een overschatting van de budgetten door SIBELGA te voorkomen, zal BRUGEL dit punt hoe dan ook analyseren in het tariefvoorstel voor 2020-2024. Zoals we reeds konden vaststellen, kan een overschatting van de budgetten inderdaad een negatief gevolg hebben, namelijk dat de DNB kan profiteren van de Incentive Regulation zonder zijn efficiëntie daadwerkelijk te verbeteren. In het geval van overschatte budgetten kan de Incentive Regulation die aanstuurt op een efficiëntieverhoging, haar doel missen.

BRUGEL zal trouwens met argusogen nieuwe voorzieningen en technieken opvolgen waarmee SIBELGA een boekhoudkundige optimalisatie toepast die ertoe kan leiden dat de reguleringsfondsen niet worden bevoorrad.

4.6.4 **Wagenpark**

Bij het lezen van de aanvullende informatie voorgelegd door SIBELGA, stelt BRUGEL vast dat de DNB een groot aantal dienstvoertuigen in gebruik heeft. BRUGEL wijst SIBELGA op de noodzaak van een matiging van de economische kosten en de milieukosten, die de norm moet zijn bij het beheer van de voertuigen. Bovenop de maatregelen die reeds van kracht zijn bij de DNB zouden nog twee aspecten in acht moeten worden genomen:

- Onnodige ritten schrappen en/of een grondigere controle doorvoeren van de efficiëntie van elke afgelegde kilometer per dienstvoertuig (beperking van het aantal afgelegde kilometer per voertuig, reistijd enz.);
- Voor de meteropnemers moet een strategie worden doorgevoerd waarbij het aantal voertuigen voor deze activiteit zo veel mogelijk wordt beperkt.

Wat dit laatste punt betreft, vormen de bebouwingsdichtheid, de korte afstanden tussen de verbruikssites, verkeersproblemen en de ruime beschikbaarheid van het openbaar vervoer in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ontegensprekelijke beweegredenen om komaf te maken met de huidige regel waarbij nagenoeg elke meteropnemer over een dienstvoertuig beschikt.

Volgens BRUGEL moet deze achterhaalde aanpak, die niet strookt met de huidige situatie, worden herzien en moet SIBELGA onverwijld de alternatieven²² aanmoedigen en doorvoeren om een volgende verwerping van de kosten voor de verplaatsingen van de meteropnemers op basis van redelijke en/of ecologische criteria te voorkomen.

4.6.5 SMARTRIAS

4.6.5.1 Toepassing van het controlesysteem bepaald in de beslissingen 54bis en 55bis

De beslissingen 54bis en 55bis met betrekking tot de ex post controle 2016 hebben een systeem voor de controle van de kosten van het project SMARTRIAS ingevoerd. De specifieke methodologie die in deze beslissing wordt beschreven, zal vanaf 2018 gevolgen hebben. Deze beslissingen bepalen evenwel dat BRUGEL dit mechanisme moet toepassen na de huidige tariefperiode (tijdens de ex post controle 2019).

Het kan evenwel nuttig zijn om te vermelden dat de berekeningen van BRUGEL op basis van de cijfers van 2018 alleen al aanleiding kunnen geven tot een verwerping van € 314.846. Alle gegevens met betrekking tot de toepassing van de criteria beschreven in de beslissingen 54bis en 55bis, werden ter informatie aan SIBELGA doorgestuurd, die zijn eigen berekeningen ook doorstuurde.

4.6.5.2 Specifieke kenmerken van de Smartrias-uitgaven 2018

Dit controlesysteem berust op een raming van de verwachte kosten voor SMARTRIAS die SIBELGA op 15 december 2017 aan BRUGEL heeft bezorgd, zoals voorgeschreven in de beslissingen 54bis en 55bis.

BRUGEL was verbaasd vast te stellen dat de SMARTRIAS-uitgaven voor gas in 2018 het aan SMARTRIAS toegekende saldo hebben overschreden. In de beslissing over de ex post controle voor gas 2018 is meer informatie verkrijgbaar over dit onderwerp.

Na overleg met SIBELGA is gebleken dat er een inconsistentie was tussen de bedragen opgenomen in de raming van 15 december 2017 en de bedragen die waren toegekend aan de in de reguleringsfondsen beschikbare projecten. Figuur 14 illustreert deze situatie.

Zoals we kunnen zien, heeft SIBELGA op 15 december 2017 BRUGEL ervan op de hoogte gebracht dat de SMARTRIAS-uitgaven voor 2017, 2018 en 2019 € 40,6 miljoen bedroegen terwijl er slechts € 26,6 miljoen overbleef voor de projecten in de reguleringsfondsen.

Hoewel SMARTRIAS beschouwd wordt als niet-beheersbaar voor deze tariefperiode, kan BRUGEL de uitgaven opvolgen op basis van de bestemmingsprocedure van saldi. Naast het sanctiesysteem opgenomen in de beslissingen 54bis en 55bis was een aanwending van de saldi afgestemd op de op 15/12/2017 van SIBELGA ontvangen ramingen, welkom geweest²³.

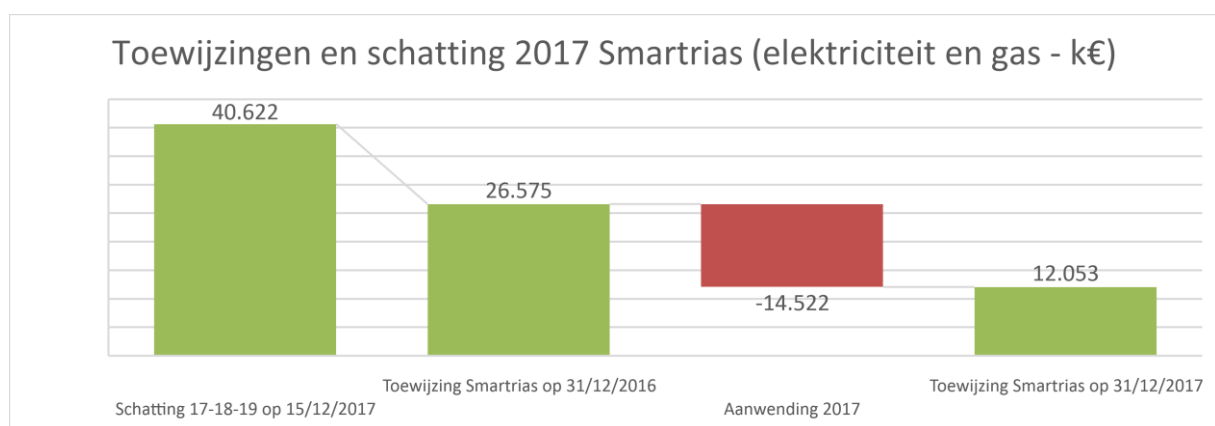
²² Fiets (e-bike, deelfiets, bedrijfsfiets ...), te voet enz.

²³ Het mechanisme van de aanwending van saldi bepaalt een aanwending in september. Aangezien BRUGEL de ramingen pas in december 2017 heeft ontvangen, was het niet meer mogelijk om het saldo voor 2018 aan te

Het verwerpen van de SMARTRIAS-kosten die coherent zijn met de raming die op 15 december 2017 werd doorgestuurd, lijkt niet relevant. BRUGEL betreurt de loskoppeling van de bedragen van de raming van 15 december 2017 enerzijds en de aan het SMARTRIAS-project toegewezen bedragen anderzijds.

Dit punt verdient speciale aandacht bij de indiening van het tariefvoorstel in september 2019, met name via de projectbenadering die werd opgenomen in de methodologie 2020-2024.

Voor zover haalbaar en in het kader van welomschreven projecten of maatregelen adviseert BRUGEL dat de bedragen van de NBK de aangewende bedragen niet mogen overschrijden.

Figuur 14: Vergelijking van de raming van 15/12/2017 met de aangewende bedragen

4.6.6 Uitgaven voor projecten 2018

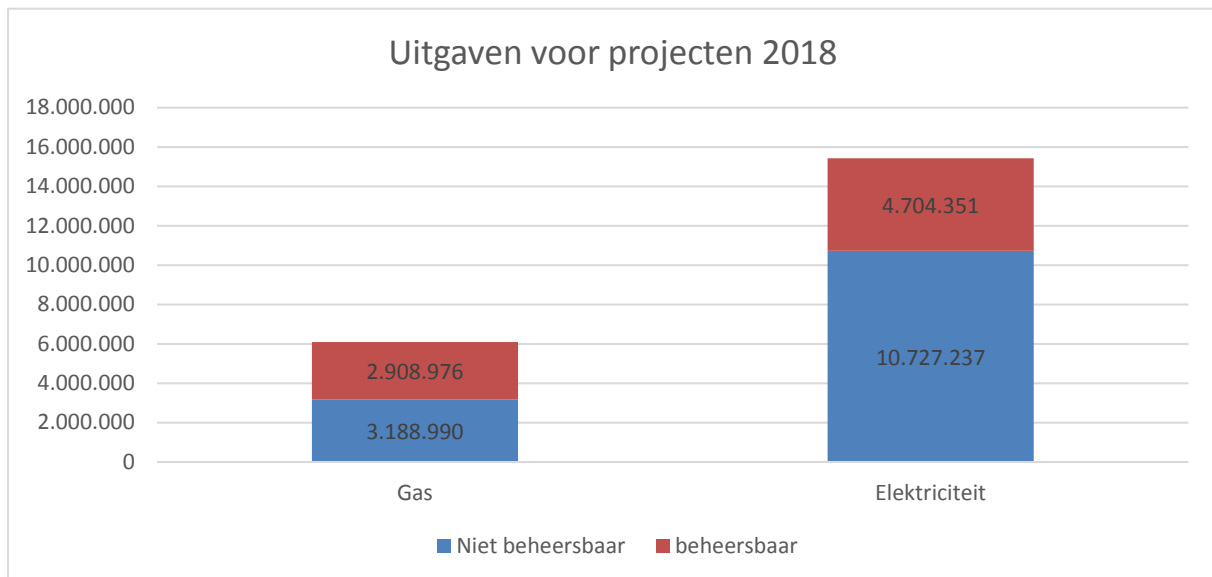
Toch heeft BRUGEL de IT-kosten en de kosten van de projecten van het jaar 2018 opnieuw onderzocht.

De investeringsprojecten in de betekenis van artikel 12 van de elektriciteitsordonnantie worden hier niet in aanmerking genomen.

De volgende grafiek toont de uitgaven voor projecten van SIBELGA. Voor de splitsing (ex ante en ex post op identieke wijze) van de kosten tussen elektriciteit en gas worden verscheidene verdeelsleutels gebruikt:

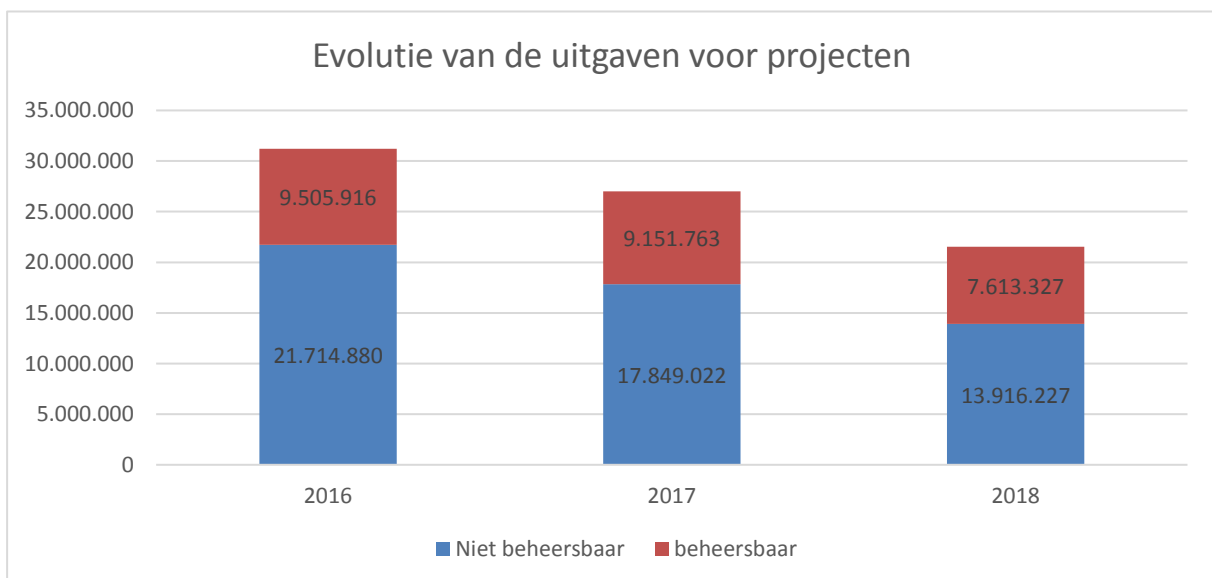
- Volledige aanwending voor een van beide fluidums, indien mogelijk;
- 75% (elektriciteit) – 25% (gas) voor het SMARTRIAS-project;
- 62% (elektriciteit) – 38% (gas) voor de 'beheersbare' projecten;

wenden. Het was evenwel handig geweest om in september 2018 een coherente aanvraag (voorstel) van aanwending te ontvangen voor 2019 met de ramingen van december 2017.

Figuur 15: Uitgaven voor projecten 2018, per fluidum en klasse

Men stelt vast dat, net als in 2017, de uitgaven voor projecten voor elektriciteit veel hoger zijn dan voor gas. Dit wordt verklaard door het effect van de bovenvermelde verdeelsleutels dat, samen met de hoge uitgaven voor SMARTRIAS, ertoe leidt dat de meerderheid van de kosten aan elektriciteit wordt besteed.

Figuur 16: Evolutie van de uitgaven voor projecten 2016-2018, per klasse

Uit de bovenstaande grafiek blijkt dat de uitgaven van SIBELGA voor de beheersbare projecten een aanzienlijke daling vertonen tussen 2017 en 2018, meer bepaald van € 9,2 miljoen naar € 7,6 miljoen. Bij de niet-beheersbare projecten stellen we ook een daling vast van de totale uitgaven (€ -3,9

miljoen, vergelijkbaar met de vermindering van 2016-2017) die voornamelijk toe te schrijven is aan een daling van de SMARTRIAS-uitgaven (€ -3,5 miljoen).

4.6.7 Activa van het 'Flexible Income Plan' (FIP)

De door SIBELGA verstrekte informatie bevat de volgende samenvatting over dit thema: *'Het FIP (Flexible Income Plan) biedt het leidinggevende personeel de mogelijkheid om 50% van de eindejaarspremie te benutten in voordelen met een gunstiger belastingtarief dan een brutoloon; zowel wat patronale als persoonlijke fiscaliteit betreft. Niet-limitatieve lijst met voordelen:*

- *Terbeschikkingstelling van een gewone of een elektrische fiets;*
- *Terbeschikkingstelling van IT-materiaal;*
- *Upgrade van het treinabonnement;*
- *Extralegale kinderbijslag;*
- *Persoonlijke bijdrage leasewagen;*
- *Vakantiedagen kopen;*
- *Giften aan goede doelen;*

De drie eerste geven, net zoals de terbeschikkingstelling van een leasewagen of een gsm, aanleiding tot een belastbaar voordeel in natura voor het personeelslid.

Deze voordelen in natura maken geen deel uit van de cost-pool 'loonkosten'. De activa die worden aangekocht in het kader van het FIP (IT-materiaal en fietsen) blijven eigendom van SIBELGA en maken deel uit van de RAB, net zoals alle activa die direct of indirect een goed beheer van het netwerk mogelijk maken.'

Aangezien de loon- en personeelskosten als beheersbaar worden beschouwd in de methodologie 2015-2019 begrijpt BRUGEL dat SIBELGA streeft naar een minimalisering van deze kosten, onder meer door fiscale optimalisatie. BRUGEL stelt evenwel vast dat de activa van het FIP op 31 december 2018 € 171.843,47 vertegenwoordigen in de RAB (€ 116.252,71 voor IT-materiaal, € 55.590,76 voor fietsen).

Aangezien de RAB een belangrijk element is in de formule die het rendement van de aandeelhouder bepaalt, stelt BRUGEL zich vragen bij de gevolgen van deze fiscale optimalisatie voor de billijke marge. Zo blijkt uit een analyse van SIBELGA m.b.t. de FIP-voertuigen dat deze financieringswijze (opname in de RAB) vanuit het tariefstandpunt voordeliger is dan leasing. De impact op de billijke vergoeding is namelijk beperkt²⁴.

²⁴ Tussen € 3.500 en € 6.000 naargelang de inschattingen

4.6.8 Aankopen onroerend goed 2018

De vastgoedhandelingen van SIBELGA vloeien voort uit haar activiteiten als distributienetbeheerder. SIBELGA koopt bij gelegenheid gebouwen aan ter ondersteuning van haar technische activiteiten (opslagplaatsen, logistieke ruimten, cabines, leveringspunten enz.).

SIBELGA is eveneens eigenaar van administratieve gebouwen en trok in 2018 de aandacht van BRUGEL met de aankoop van een parkeerplaats in de Ravensteingalerij in Brussel om 'te kunnen deelnemen aan de vergaderingen en werkgroepen van Synergrid (federatie van de netbeheerders) en van Atrias'.

Het bedrag van deze aankoop is onbekend; SIBELGA zelf vermeldt een bedrag van € 25.000²⁵. Dit bedrag bevindt zich in de RAB, onder de rubriek 'Administratieve gebouwen'. Bijgevolg verhoogt deze parkeerplaats de billijke vergoeding zoals de activa van het FIP dat doen. Merk op dat parkeerplaatsen niet worden afgeschreven.

Net zoals bij de activa van het FIP roept de redelijkheid van de billijke vergoeding (die een niet-beheersbare kost is volgens de tariefmethodologie 2015-2019) toegekend ten gevolge van de aanwezigheid van deze parkeerplaats in de RAB, vragen op.

Voor BRUGEL ligt een rechtvaardiging van deze vastgoedaankoop niet voor de hand in het licht van het algemeen belang.

BRUGEL begrijpt evenmin in hoeverre deze aankoop effectief bijdraagt aan de goede uitvoering van de wettelijke en reglementaire verplichtingen van de distributienetbeheerder en, in het bijzonder, aan het behoud of de verbetering van de veiligheid, de efficiëntie en de betrouwbaarheid van het net of de kwaliteit van de dienstverlening aan de klanten.

BRUGEL stelt zich tot slot vragen over de relevantie van een aankoop die werknemers aanmoedigt om een persoonlijk voertuig te gebruiken. De kantoren van Synergrid bevinden zich in de onmiddellijke omgeving van het station Brussel-Centraal, in hartje Brussel en zijn zeer vlot bereikbaar met het openbaar vervoer. BRUGEL merkt op dat deze aankoop (globaal genomen) niet bevorderlijk is voor de energie-efficiëntie, terwijl het bevorderen van de energie-efficiëntie nochtans een vereiste is²⁶ in artikel 18.2 van de Verordening 2019/943.

BRUGEL schaart zich volledig achter de doelstellingen voor een vanuit milieuoogpunt duurzame elektriciteitsmarkt, zoals omschreven in artikel 58 a)²⁷ van de richtlijn 2019/944. BRUGEL wil er ook

²⁵ Het bedrag voor de kosten voor het bezit van deze parkeerplaats is niet gekend door BRUGEL.

²⁶ Aangezien deze gemengde kosten onderworpen zijn aan verdeelsleutels tussen elektriciteit en gas zullen deze bepalingen die in de eerste plaats bedoeld zijn voor elektriciteit, gevolgen hebben voor de aan gas toegekende kosten.

²⁷ Bij de uitvoering van de in deze richtlijn omschreven reguleringsstaken neemt de regulerende instantie alle redelijke maatregelen om de volgende doelstellingen te bereiken [...]:

a) de bevordering, in nauwe samenwerking met de regulerende instanties van andere lidstaten, de Commissie en ACER, van een door concurrentie gekenmerkte, flexibele, zekere en vanuit milieuoogpunt duurzame interne markt voor elektriciteit binnen de Unie en van een daadwerkelijke openstelling van de markt voor alle afnemers

op toezien dat deze doelstellingen worden behaald op de meest kosteneffectieve manier, zoals bepaald in artikel 58 d) van bovenvermelde richtlijn.

Zonder deze kosten te verwerpen adviseert BRUGEL SIBELGA het gebruik van een persoonlijk voertuig zoveel mogelijk te beperken voor de dienstverplaatsingen van kaderleden, en dan vooral wanneer het gaat om intra muros verplaatsingen.

4.7 Algemene voorstelling van de gerapporteerde saldi

De tarieven van SIBELGA voor 2018 werden op 25 november 2016²⁸ goedgekeurd door BRUGEL²⁹.

4.7.1 Voorstelling van de beheersbare saldi 2018

Voor het boekjaar 2018 werd, in overeenstemming met de methodologie, slechts een gedeelte (€2.816.861) toegerekend aan de netbeheerder en werd het andere deel overgebracht naar het tariefreguleringsfonds.

Bedrag in €	Saldo van het boekjaar 2018
Verschil tussen de realiteit en het budget	-5.633.722,05
Gepresenteerde saldi	-5.633.722,05
Door BRUGEL aangebrachte correcties	-63.224,32³⁰
Goedgekeurde saldi	-5.696.946,37

Figuur 17: Beheersbare saldi 2018

4.7.1.1 Impact van de verwerping van beheersbare kosten voor de netbeheerder

Met deze verwerpingen weigert BRUGEL dat de opbrengsten van de netbeheerder (uit de Brusselse distributietarieven) voor de betaling van deze kosten worden gebruikt.

en leveranciers in de Unie, en waarborging dat elektriciteitsnetten op een doeltreffende en betrouwbare manier werken, rekening houdend met doelstellingen op lange termijn; [...]

d) bijdragen tot de ontwikkeling, op de meest kosteneffectieve manier, van veilige, betrouwbare en efficiënte niet-discriminerende systemen die klantgericht zijn, en de adequaatheid van systemen bevorderen alsmede, aansluitend bij de doelstellingen van het algemene energiebeleid, de energie-efficiëntie en de integratie van groot- en kleinschalige productie van elektriciteit uit hernieuwbare bronnen en gedistribueerde productie in transmissie- en distributienetwerken, alsook het beheer ervan met betrekking tot andere energienetwerken voor gas of warmte vergemakkelijken;

²⁸ Beslissing 20161125-41: <https://www.brugel.brussels/publication/document/beslissingen/2016/nl/beslissing-41.pdf>

²⁹ De wegenisretributie werd op 15 januari 2018 goedgekeurd.

³⁰Zie punt 4.6

De verworpen kosten waarvan hier sprake is (gedetailleerd beschreven in punt 4.6 van deze beslissing) horen thuis in de categorie van de zogeheten 'beheersbare' kosten, volgens de bepalingen van de toepasselijke tariefmethodologie³¹.

Door ze te verwerpen, vergroot BRUGEL het verschil tussen de gebudgetteerde kosten en de gerealiseerde kosten (de som van de gerealiseerde kosten daalt). Dit heeft een impact op de *Incentive Regulation*, die bedoeld is om de netbeheerder ertoe aan te sporen zijn gerealiseerde kosten onder het budget te houden, wat de beheersbare kosten betreft.

Bijgevolg wordt, in toepassing van de in de geldende tariefmethodologie beschreven principes en onder bepaalde voorwaarden die hier geverifieerd zijn³², 50% van de verworpen kosten toegevoegd aan het aandeel van de netbeheerder in het verschil tussen de realiteit en het budget.

De andere 50% van het bedrag van de verworpen kosten wordt in het reguleringsfonds gestort.

4.7.2 Voorstelling van de niet-beheersbare saldi 2018

Bedrag in €	Saldo ³³ van het boekjaar 2018
1. Verschil als gevolg van de indexering van het budget van de beheersbare kosten	1.079.420
2. Afschrijvingen	-1.567.340
3. Openbare dienstverplichtingen	166.900
4. Embedded costs	-2.750.936
5. Billijke marge	-8.248.946
6. Overgedragen saldi en gebruik van de saldi	-5.530.472
7. Toeslagen (inclusief vennootschapsbel.)	-134.884
8. Overige niet-beheersbare kosten	825.215
9. Verschil van de volumes (ontvangsten)	-3.138.202
Gepresenteerde saldi	-19.299.245
Door BRUGEL aangebrachte correcties	0
Goedgekeurde saldi	-19.299.245

Figuur 18: Niet-beheersbare saldi 2018

De gerealiseerde inflatie ligt hoger dan de gebudgetteerde inflatie, terwijl de gerealiseerde afschrijvingen in 2018 lager waren dan de prognoses, wat de saldi 1 en 2 verklaart. Het bedrag van € -5.530.472 voor het gebruik van de saldi vertegenwoordigt de dekking van projectkosten door de reguleringsfondsen met eerder toegewezen bedragen.

³¹ De DNB voert een rechtstreekse controle uit op deze kosten.

³² Deze voor elektriciteit in 2018 geverifieerde voorwaarden zijn: enerzijds lagere gerealiseerde dan gebudgetteerde kosten en anderzijds het niet bereiken van het maximum van de *Incentive Regulation*.

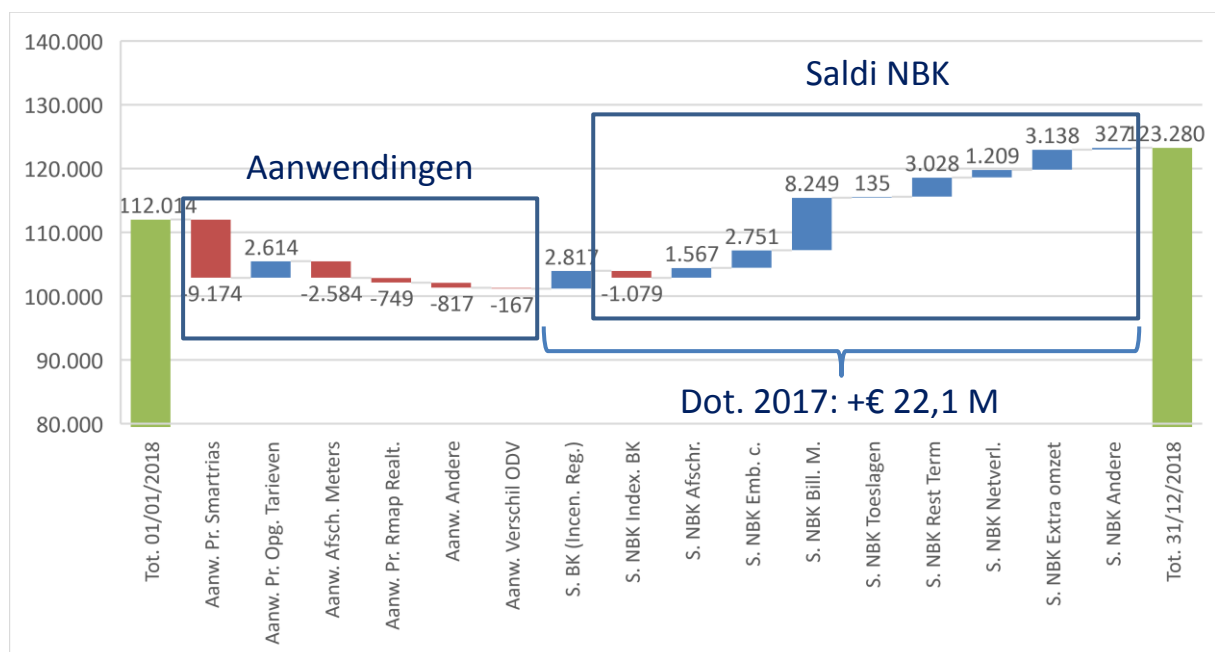
³³ Een negatief saldo stemt overeen met een tariefschuld van SIBELGA en moet aan de verbruikers worden terugbetaald. Een positief saldo stemt overeen met een tariefvordering van SIBELGA en moet door SIBELGA worden gerecupereerd.

Het saldo op de billijke marge ontstaat door het verschil tussen de gebudgetteerde billijke marge en de gerealiseerde billijke marge, zoals uitgelegd in punt 4.5 en voorgesteld in figuur 6.

In 2018 werden eveneens ontvangsten geboekt die hoger zijn dan de prognoses. De laagspanningsvolumes (en ZLS) die in 2018 werden verdeeld, waren hoger dan de prognoses, terwijl het tegenovergestelde werd vastgesteld voor middenspanning (en ZMS). Het verschil tussen de tarieven voor laagspanning en middenspanning verklaart het verschil van € 3.138.202 in de ontvangsten.

5 Evolutie van het tariefreguleringsfonds elektriciteit

De volgende grafiek toont de evolutie van het tariefreguleringsfonds elektriciteit tussen 01/01/2018 en 31/12/ 2018.

Figuur 19: Evolutie van het tariefreguleringsfonds elektriciteit in 2018

De aanwendingen komen voornamelijk overeen met een aanwending voor het project SMARTRIAS, zoals al vermeld.

De dotatie 2018 (€ 22,1 miljoen) bestaat voornamelijk uit:

- Het aan het reguleringsfonds toegevoegde deel van het saldo op de beheersbare kosten (€ +2,817 miljoen). Ter herinnering, in naleving van de in de methodologie voorziene regulatoire prikkel wordt de helft van de eerste 10% van het budgetoverschot toegewezen aan de resultatenrekening en wordt de andere helft teruggestort in het reguleringsfonds.³⁴ Voor 2015 werd het saldo op de beheersbare kosten volledig toegevoegd aan het resultaat van SIBELGA.
- De saldi op de niet-beheersbare kosten worden volledig in het reguleringsfonds gestort:

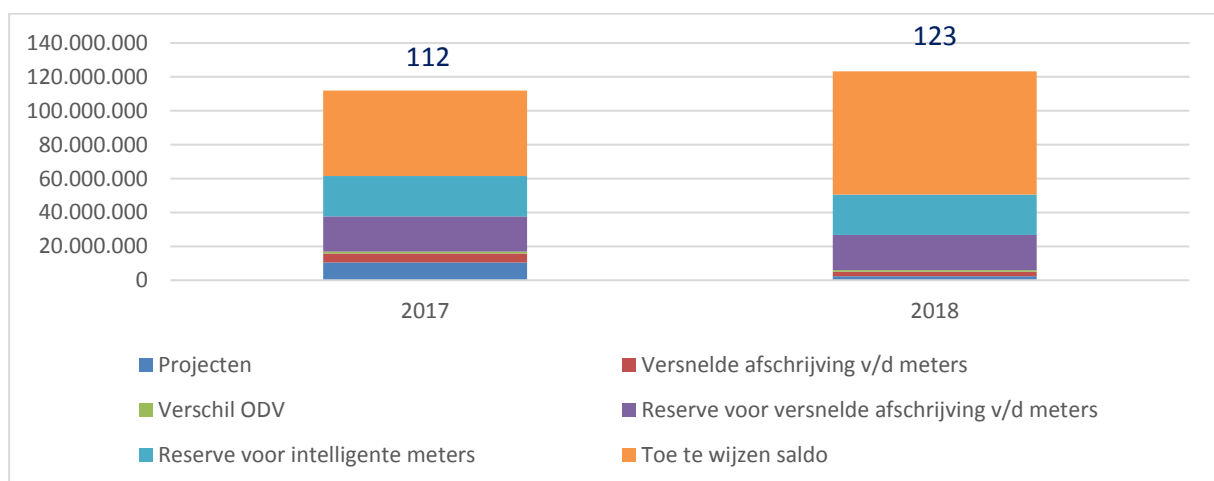
³⁴ Merk op dat deze 'tunnel' vroeger 5% bedroeg. De tunnel van 10% werd ingevoerd door de beslissing 2016/110-39 en betreft de jaren vanaf 2017.

- Het verschil op de billijke marge (€ +8,249 miljoen). Aangezien de gerealiseerde billijke marge lager was dan het tariefbudget, wordt het verschil in het reguleringsfonds gestort.
- Het verschil op de kosten met betrekking tot de *Rest Term* (€ +3,028 miljoen).
- Het verschil op de gerealiseerde omzet (€ +3,138 miljoen). De ontvangsten van SIBELGA in 2018 voor de elektriciteitsdistributie zijn hoger dan in het tariefbudget.
- Het verschil op de *embedded costs* (€ +2,751 miljoen). De gerealiseerde financiële kosten zijn lager dan begroot en het verschil wordt in het reguleringsfonds gestort. De financiële situatie van SIBELGA laat inderdaad een financiering toe tegen zeer gunstige voorwaarden.

6 Bestemming van het tarieffonds

De tariefmethodologie voorziet in de oprichting van een tarieffonds bij de netbeheerder dat wordt gevoed door de verschillende tariefsaldi. Met dit tarieffonds kunnen bepaalde uitgaven worden gedekt die waren gebudgetteerd voor de regulatoire periode 2015-2019 maar kunnen er ook bedragen worden gereserveerd om uitgaven na deze periode te dekken.

De volgende grafiek toont de evolutie van de bestemming tussen 31/12/2017 en 31/12/2018.

Figuur 20: Evolutie van de bestemming van het tariefreguleringsfonds elektriciteit

Merk op dat de dotatie 2018 (€ 22,1 miljoen) volledig naar het te bestemmen gedeelte van het reguleringsfonds gaat. Rekening houdend met de toepassingen en dotaties in 2018 bedroeg het totale bedrag van het reguleringsfonds op 31/12/2018 € 123.279.889, waarvan € 72.655.989 nog te bestemmen was.

Merk ook op dat het voor projecten bestemde bedrag op 31/12/2018 slechts € 2,451 miljoen vertegenwoordigt.

7 Beslissingen

Gelet op de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;

Gelet op de ordonnantie van 8 mei 2014 tot wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de gas- en de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gas- en de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende wegnisretributies inzake gas en elektriciteit;

Gelet op de tariefmethodologie die van toepassing is op de beheerder van het distributienet elektriciteit die actief is in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;

Gelet op het jaarverslag van SIBELGA betreffende het bedrijfsresultaat 2018 bezorgd aan BRUGEL op 15 maart 2019;

Gelet op de analyse van de regulatoire saldi, zoals gerapporteerd door SIBELGA, uitgevoerd door BRUGEL;

Gelet op de brief van 25 april 2019 van BRUGEL betreffende de vraag om aanvullende informatie;

Gelet op het antwoord van SIBELGA op de vraag om aanvullende informatie van BRUGEL, bezorgd op 2 juli 2019;

Gelet op de technische vergadering die plaatsvond op de zetel van SIBELGA om alle elementen die op 11 augustus 2019 werden overgemaakt, te bespreken;

Heeft de raad van bestuur van BRUGEL beslist:

- a) de regulatoire saldi zoals gepresenteerd in de initiële verslagen van SIBELGA te verwerpen;
- b) de gecorrigeerde regulatoire saldi gepresenteerd in punten 4.7.1 et 4.7.2 van dit document te aanvaarden, op voorwaarde dat SIBELGA de aangebrachte correcties in het boekjaar 2019 boekt;

BRUGEL zal bij haar ex post controle van de jaarrekening van SIBELGA 2019 toezien op de naleving van deze beslissing door SIBELGA.

8 Algemeen voorbehoud

BRUGEL heeft deze beslissing goedgekeurd en heeft zich uitgesproken over de regulatoire saldi 2018 (elektriciteit) van de netbeheerder SIBELGA op basis van alle elementen waarover het beschikte.

Als bij latere controles zou blijken dat de informatie foutief is en eventueel moet worden aangepast, kan BRUGEL haar beslissing herzien.

BRUGEL behoudt zich het recht voor nog verantwoordingselementen te onderzoeken en te vragen met betrekking tot het redelijke karakter van bepaalde elementen van het totaal inkomen in de loop van de volgende jaren.

Aan SIBELGA wordt gevraagd eventuele opmerkingen, materiële en/of rekenfouten die deze beslissing zou kunnen bevatten binnen 10 dagen volgend op haar betekening mee te delen.

9 Beroep

Tegen deze beslissing kan, krachtens artikel 10^{quinquies} van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, binnen dertig dagen na de betekening ervan, beroep worden ingesteld bij het Marktenhof te Brussel, rechtsprekend zoals in kort geding.

* *

 *

 *

 *

10 Bijlage

